Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV — Reus Dimecres 6 de Septembre de 1899 — **Núm. 3.358**

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerias d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 5.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Administració y Redacció
PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 1
n provincias trimestre. . . . . » 3'50
Extranger y Ultramar . . . . » 7
Anuncis, á preus convencionals.

Farmacia Serra

Oberta tota la nit

12 ANYS de continuadas curacions y d' una aceptació general, son las millors probas pera demostrar que 'l

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sía tota classe de..... TOS

La que paga més contribució de la provincia.

AGRICULTORS ALERTA

Visiteu lo magatzém de guanos de

A RIUDOMS

Massó y Ferrando

Guano classe superior.—Id. de peix.—Cascos d' arengada pera adops de las hortalissas.

Magatzém á Riudoms
y á Reus Vilá, núm. 3.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrará forsa motrís ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho solicitin.
Los Motors de corrent continua á la vegada que extraordinarias condicions d' economonía en lo *cost de compra y consum*, reuneixen las de *marxa silenciosa*, gran llimpiesa, espay redubit y facilíssim man-ig, ventatjes difícils d' obtenir ab altres sistemas. Tenen marxa senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulan y cambian á voluntat, las velocitats mínima á máxima.
Los gastos d' oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls.
En aquestas oficinas se facilitarán cuanta classe de datos sían necessaris.
Reus 9 Juny 1899.—Per la *Electra Reusense*, LO DIRECTOR.

RECORT ETERN

Pera 'l dia 2 de Novembre próxim, se venen

LAPIDAS MORTUORIAS

de marbre, de varias classes y colors, ab un

50 PER 100 DE REBAIXA

y 's graban las inscripcions de las mateixas, en mate, relleu, dauradas, etc., etc., á meytat de preu. Gratis la colocacio en lo cementiri.

Taller de marbres de E. VILA

LLOVERA, 23.—REUS.—LLOVERA, 23.

NO CONFONDRES

Gran varietat en ximeneas, lavabos, fonts; picas de marbre á preus molt reduhits.

Anunci

En la ciutat de Barcelona y en punt molt céntrich y concorregut, está en venda un antich y acreditat establiment de Papereria Llibreria y objectes d' Escriptori y Dibuix, per volguer son duenyo deixar lo negoci.

Darán rahò en la Llibreria d' en Agusti Torroja d' aquesta ciutat.

Secció doctrinal

Catalanisme y Federalisme

Al senyor don Francisco Pi y Margall.

Lo Federalisme, mentres que per totas las regions d' Espanya viu una vida purament doctrinaria é ideal, casi sense contacte ab la realitat de las cosas, y 's va momificant ab l' encartronament propi dels sers quina alé vital ha desaparegut ja, á Catalunya evoluciona y 's prepara á viure una vida nova, segons los avensos de la sociología, las exigencias del temps y 'ls capdals problemas que 's debaten.

La lley de la evolució es una lley ineludible á to ordre d' ideas; idea estancada es idea morta. Lo mar y 'ls rius no están may quiets, y ab son etern moviment es com prestan sa benéfica influencia al conjunt de la naturalesa. Lo que s' ha de procurar, donchs, es que aqueixa ineludible evolució de las cosas, se dirigeixi cap un estat mes perfecte, que ajudi á realisar la producció d' un major grau de benestar al home sobre la terra.

Lo Federalisme á Catalunya, está sufrin los defectes d' una benéfica evolució, d' un major perfeccionament d' ideas, més en armonía ab las necessitats del poble catalá. Aquesta influencia, exercida per la idea catalanista, com tota renovació de vida en un cós orgánich, produheix transtorns y es causa de sensacions de vida per un costat y de sensacions de mort per altre, de crits de joya y de protesta. L' influencia sanitosa de l' idea, com lo remey en un cos malalt, deix un mal regust, y fins en alguns cassos es escupit, y aixó es lo que justament está passant ab lo Catalanisme al infusionar una nova vida al momificat esperit federal de la terra.

Las calumnias de que es blanch lo Catalanisme, indignarían si l' esperit seré no 's fes cárrech de sos naturals efectes y no comprengués que perque 'ls uns avansin, es absolutament necessari que altres se quedin enrera, segons lley de la humanitat que no li permet avansar en massa, sino que tota idea d' avens, filla de las naturalesas bonas y sabias, deu obrirse pas entre las protestas dels preocupats y dels perversos.

Los que s' estancan devant de la evolució federal, titllan al Catalanisme de retrógado, volguent significar ab aquest calificatiu que es enemich de la llibertat y del progrés, quan la llibertat y la tiranía son patrimoni de tots los temps, y aquesta última més propia dels temps actuals á Espanya. Ab lleys exclusivament antigas faría jo 'l país més lliure del mon y ab lleys exclusivament modernas, la majoría vigents á Espanya, faría un país esclau y embrutit. Axís es que 'l Catalanisme, no per ser retrógado hauría de ser dolent.

Lo Catalanisme proclama com únich y absolut fonament á son sistema de llibertat. Pero no la llibertat monopolisada per un home ó per un Gobern; la llibertat intangible è illegislable, lo respecte á la llibertat per tot allá ahont se troba, allá ahont la va posar Deu, no allá ahont la consignan los homes ab sos códichs, perque aquets no l' han vis a may tota la llibertat, ni l' han respectada.

Lo Catalanisme proclama l' individualitat més soberana del home, com á obra més perfecte del Creador; l' institució de la familia segons los sagrats afectes humans y tradicionals que la lligan entre sí; l' independencia dels municipis com á tals municipis; lo lliure régim de las comarcas y 'l sobirá dret á la nació de federarse ab las altras nacionalitats sense abdicar de cap d' aquestos drets naturals que no li perteneixen ni 'n pot fer ús, sino que perteneixen cada hu á la entitat á que afectan, y sería un atropell criminal y inaudit, sacrificarlos á cap conveniencia general.

Per aixó, dins del Catalanisme, hi veyém travallar ab encoratjadora fé á homes de totas creencias é ideals, morals y sociológichs, y es que dins del Catalanisme, tots hi veuhen l' ambent més propici al desenrotllo de la seva individualitat. Aixó, aqueix casi miracle de integració en una idea comú de la múltiple diversificació del pensament humá, no l' ha realisat may cap altre idea que la catalanista, que es la idea nacionalista dels pobles moderns, y aixó, per sí sol, es un escut que 'l posa á cobert de totas las calumnias dels seus enemichs.

Lo Catalanisme se separa de tots los partits espanyols, respecta las creencias y ampara totas las autonomías, y la sola realisació d' aixó en un país meridional, es un miracle inaudit. Es en vá que alguns federals lo motegin de retrógado; lo que es, es que s' oposa al exercici de la tiranía roja en respecte al principi de l'ibertat, que no s' ha fet per una casta, per un partit ó per una idea, sino per totas las castas, tots los partits y totas las ideas. La supremacia dels uns y 'l sacrifici dels altres sols es concebible entre 'ls animals; que 'ls més forts, los més astuts ó 'ls més verinosos triomfin realisant lo sacrifici sangrent dels demés, es un mal irremediable, pero que aixó succeheixi entre'ls homes, es una taca pera ells y un insult al Creador. L' ideal de la societat humana deuhen ser los principis de respecte mútuo y de llibertat integral que informa 'l programa catalanista en particular y la idea nacionalista en general.

Axís ho han comprés molts y molts federals catalans, entre ells sas més distingidas personalitats, constituhint la mes solempne protesta á las calumnias dels esperits rutinaris que 'ns motejan de retrógados y enemichs de la llibertat.

Es també una calumnia manifesta lo propalar que 'l Catalanisme es enemich d' Espanya. Vasconia, Galicia, Navarra, Mallorca, y en molta part de Valencia y fins Aragó, poden respondre del fraternal efecte que aquí se 'ls té y de la manera que son aplaudidas y encoratjadas las sevas reivindicacions nacionalistas. No som egoistas, volém la llibertat pera totas las regions.

Lo que sí combatém sense pietat, es aqueixa cáfila de polítichs y politiquers genuhins representants del centre y del mitjdía de la Península, aqueixas massas dominadas pel fanatisme centralista, que es nostre enemich declarat, contra 'l qual devém lluytar, no pera donar esplay á cap odi de rassa, sino acudint á la propia defensa contra qui 'ns ataca.

Alguns federals ens recriminan per aixó, y escriu-

hen en sa bandera 'l lema: «Salvarse ó ensorrarse ab Espanya», quan lo nostre será sempre: «Salvarse, ab Espanya si ella vol, sense ella si s' hi oposa». Catalunya no vol morir, y sola ó ab companyia buscará 'l camí de sa salvació.

Lo Catalanisme, com lo Federalisme, creu també que l' acció federal no deu limitarse sols á las ficticias fronteras espanyolas, sino que tots los homes som germans y que tots los pobles units en los més estrets llassos de germanor deuhen constituhir la Humanitat, vivint cada un la seva vida, sobre la seva terra y sota'l seu cel. Tant es aixís, que Catalunya no creu indispensable haverse de federar ab Espanya, si aquesta s' obstina en no federarshi. Pot buscar la garantía de sa personalitat en altres Estats vehins ó llunyans, ó viure sola si Espanya s' ensorra y ella te prou vigor pera quedar ab vida de la terrible cayguda.

Tal es, senyor Pí, lo carácter del Catalanisme, tan poch comprés per alguns federals.

JOSEPH ALADERN.

Equitat

Diuhen que una vegada anava fent sa vía per una inacabable carretera un arrier ó traginer d' aquells que comersejan ab bestiar, tot empenyent endevant d' ell un nombrós remat ó aplech de bonichs caps de la classe de cavalls, matxos y ruchs. En la colla n' hi havían de tots colors, sexes y edats, desde l' estimat cavall «bayro» y l' euga normanda fins al resistent y desgarbat matxo de cárrega, 'l cavall pesat de tiro, la lleugera mula de sella y 'l tossudíssim y poch afavorit ruch. Las edats y la forsa dels diferents caps de bestiar, com hem dit, variavan molt. N' hi havían ademés de negres, de blanchs, de rojos, de «pios», d' ensatinada pell y d' aspre pel...

Lo traginer que 'ls comandava, empero, atent tant solzament á la bona ó mala voluntat que demostravan en obehirlo, á son geni dócil ó entremaliat, segons los cassos, no distingía pas de categorías ni de colors. Y de la mateixa manera que á tots per un igual distribuhía son corresponent «pinso» al arribar á cada parada del camí, á tots també plantava dura vergassada aixís que s' apartavan de sa vía ó en quant comensava á tossudejar y á fer lo boig, tant si 's tractava de la aristocrática euga «pia» com del burgés cavall bretó ó del humil ruch, tant si la tralla queya sobre d' alguna pell delicada y finíssima de bestia de regalo ben cuydada y cara, com si venía á assenyalarse sobre del cuyro prou endurit del matxo de cárrega ó be de cualsevol burro, aixís fossin aquestos blanchs com negres, rojos com pigallats.

. . . .

Aixó, no obstant, que es una cosa tant senzilla y que involucra una regla de acció prou encertada y práctica, es lo que no han sapigut en moltas ocasions fer los goberns de las distintas nacions, uns per poch y altres per massa.

Y aixís es com avuy, á través de tot aqueix escandol inexplicable del carrer de Chabrol, que s' ha desenrotllat á París en altre verdader y ridícol vilipendi de la civilissació y de la serietat colectiva que 's disfrutan en la bascantada *Capital del Mon*, no s' hi pot pas mirar sino 'l fruyt de la injustificada deferencia demostrada per las autoritats en moltas ocasions envers los membres de certas classes socials y envers los sectaris de tals ó quals ideas.

De la mateixa manera que en los atropels y en las garrotadas de cego etzivadas per la policía secreta en plena vía pública dirigits dintre de Barcelona mateixa pels funcionaris del Gobern en contra dels catalans que cridavan *¡Visca Catalunya!* s' hi pot senyalar, en cambi, la presencia d' un fons d' actitut y d' odi polítichs indigne d' inspirar cap acte just de gobern, la existencia d' un desitj de «reventar» sense causa suficient y d' un modo arbitrari aquestas ó las altras aspiracions legals, tals ó quals sentiments nobilíssims, aqueixá ó l' altre tendencia d' escola, de sistema ó de dogma polítichs.

Lo gayrebé impune, brutal agressió del senyor comte Christiani dirigida en contra del President de la República francesa, la inmunitat escandalosa de que disfrutan los elements agitadors anti-semitas á tota la Fransa, la pressió descarada que 's tracta de fer sobre del Gobern y sobre de la llegislatura en la cuestió Dreyfus, fets tots ells tolerats ab massa benevolencia no sabém perque, 'ns indican, donchs que 'l Gobern francés, que sos homes d' Estat, incapassos de desafiar ab sencera energía á la Reacció que amenassa temerosos, tal vegada, de la babarota momificada del Llegitimisme d' aqueixos Orleans que tanta notorietat s' han guanyat sempre en assumptos de faldillas, agafats com á una altra áncora de salvació al suprém recurs d' afalagar al Militarisme en lo que s' apoyan, lluny de saber pegar, també, quan s' ho mereixen (segons feya l' arrier del cuento) al escullit cavall de regalo, á la euga «pia», nos pensan ben al contrari, en res més que en guanyarse 'l favor de la aristocracia y la benevolencia de la alta burgesía, mitjantsant sas humillants complascencias.

Mentres que las detencions arbitrarias efectuadas en las personas d' alguns bons catalanistas, los atropells ó garrotadas en mitj del carrer consumats per la policía secreta, la resistencia sistemática de nostres homes de gobern á accedir á la revisió d' aqueix tenebrós procés anarquista de Montjuich tan demanada per la opinió pública de la nació sencera en multitut d' exposicions y «meetings», aqueixa lluyta parlamentaria mentida en la que s' ofegan per las majorías adictas sempre totas las iniciativas dels elements democrátichs, totas las protestas y tots los clams del país productor, no venen á demostrar, per lo demés, sino que á Espanya 'ls homes d' Estat, las classes «directoras», saben molt be de pagar no més que á aquella bona gent que 'ls hi sembla desgraciada y humil ó poch temible y poderosa, es á dir, (seguint la comparació ab lo del cuento del traginer), al ja prou cansat y travallador cavall de tiro, á la resistent y valenta mula y al desgraciat ruch.

. . . .

Are bé. Aixó establert y tenint sempre en compte que existeixen Estats prou ben organisats y forts (ja que la por dels que manan en las nacions débils, es la principal causa de totas las arbitrarietats); que existeixen Estats prou ben organisats y forts, repetím, com Inglaterra y com Alemania, per exemple, ahont la equitat més estricta, ab respecte á las relacions dels gobernants ab los súbdits, impera y domina sempre pel desordre de tot, segons acaba de demostrarho molt be aqueixa última nació ab la tolerancia que ha manifestat envers lo socialisme; tenint tot aixó en compte, ¿no es veritat que tant malament caminan envers son fí verament civilisador l' Estat novo llatí de més enllá dels Pirineus ab sa estúpida complascencia demostrada envers lo renaixent urch de la antiga aristocracia y de la burgesía acaudalada, ab son entussiasme infantívol per las calsas vermellas dels soldats, ab sa suicida tolerancia pel ridícol anti-semitisme; com l' Estat novo-llatí de més ensá ab sa política de convencer á garrotadas als que encara son pochs ab los fums dictatorials de sos ineptes homes de Gobern, ab sas reiteradas negativas de justicia als que la demanan, ab son despreci sistemàtich dels humils y dels clams de tots los contribuyents expoliats, mil vegadas més disolvents que las predicacions de molts sectaris.

Que reflexionin una mica en serio, per lo tant, tots aquells pseudo-modernistas, tots aquells elements *intelectuals* que 'ns volían afrancesar... Que reflexionin, també, los altres que crehuen que solzament anirém be fentnos cada dia *mas profundamente españoles*, aquells espanyolistas de *vaudeville*, regionalistas *á outrance* ab en Polavieja, neutres y evolutius en principi, discrets aprofitats d' última hora que 'ns han promés fernos felissos ab la *bien entendida* ...

Que reflexionin!...

MAX.

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas

del dia 5 de Setembre de 1899

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetre aneroide	Grau d'humitat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Observ. particular
9 m.	757	89	‘	5'5	Ras	
3 t.	757	86				

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Máxima	Mínim.	Ter. tip.	direcci.	classe	can.
9 m.	Sol. . 44	20	27	S.	Cumul	0'3
3 t.	Sombra 33		30	S.		0'3

¡Sempre 'l mateix! Ja 'n pot fer de protestas lo viatjer que te la dissort d' haver d' ocupar un puesto en las *terceras* dels cotxes de la Companyía dels ferro-carrils del Nort: la tal Companyía 's diu Andana y deix que las personas viatgin com las pallas al paller, y no solzament tan incomodos, sino, encare pitjor, en cotxes bruts de tota mena de porquerías.

¿Quan s' acabarán aquestos abusos que tant perjudican á las classes humils y que tal vegada per aixó mateix no son atesas?...

Té la paraula 'l senyor Director General de la Companyía nombrada.

—

Trobantse veranejant l' Inspector de Rondas Municipals s' ha encarregat de la mateixa l' agutzil don Joseph Cabré.

—

Lo conegut corredor de la vehina ciutat, D. William Tarin, lo diumenge feu lo *recort* de Tarragona á Tortosa ab s's horas no més. Los ciclistas de la ciutat del Ebre 'l felicitaren ab entussiasme al enterarse que dit senyor feu aqueix recorregut ab una jornada.

—

Escriuhen de Barcelona que l' enterro del ferm catalanista, D. Antoni Andreu y Moragas, fou una carinyosa manifestació de simpatía.

La comunitat de la Parroquia de Santa Mónica aná á rebre 'l cos á la casa del finat ahont hi arribá després de mitjdía portat pel cotxe mortuori de Sant Boy. Al anar cap á la Parroquia s' aturá davant del Ateneo Barcelonés ahont se colocá damunt de la caixa una magnífica corona de flors naturals, passant á colocarse darrera 'l cotxe dos criats del Ateneo d' uniforme ab guants negres. Després de cantadas las absoltas á la Iglesia, 'l clero acompanyá 'l difunt fins á la Plassa de la Pau, ahont se despedí 'l dol, essent moltas las personas que acompanyaren lo cos de nostre amich fins al Cementiri vell.

Las personas que presenciaren la mort del plorat catalanista 'ns contan que en mitj de sa crudel malaltía may s' oblidá de son amor á la terra, fins al extrém de que poch avans de morir recomaná á sa afligida esposa que no deixés d' ensenyar á sos fills la relligió y l' amor á Catalunya.

Descansi en pau.

—

En las carreras d' animals que 's verificaren á Tortosa en la carretera de Tarragona á Castelló, al ser al punt d' arribada una de las cavallerías, feu víctimas de sas ferraduras á cinch espectadors d' aquell número del programa de las festas d' aquella ciutat, deixant gravement ferits á un home y á una noya d' uns catorze anys y ab no menos gravetat á dos mes dels tres restants. Tot aixó ocorregut per permetres semblants espectacles en llochs no apropósits pera 'ls mateixos.

—

Ahir fou cridat al Govern civil l' Alcalde de Vilaseca, pera tractar del conflicte surgit á Salou.

—

Segons hem pogut veure á Tortosa, en los primers dias del mes, ab motiu de celebrar aquella ciutat las festas anyals que dedica á sa Patrona, la Verge de la Cinta, s' ha vist moltíssim concorreguda de forasters.

—

Hem sigut invitats pera assistir á la festa catalanista que se celebrará lo dia 10 del corrent á Tárrega. Agrahím la atenció.

—

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferentas especies, puja á pessetas 1079'99.

—

Molt animada y lluhida per cert resultá la processó que 's celebrá diumenge á Tortosa ab assistencia del senyor Governador de la provincia, per qui atentament invitats pera acompanyarlo en aqueix acte relligiós, tinguerem lo gust d' esserhi representats per nostre company de redacció en J. Ferré y Gendre.

—

Per equivocació involuntaria ahir aparesqué en un suelto de *Crónica* que l' Excm. Sr. D. Manuel Durán y Bas era ministre de Foment, devent dir de Gracia y Justicia, error que creyém haurán subsanat nostres llegidors.

—

Hem rebut un cartell anunciador de las festas y firas que, ab motiu del XV aniversari de la fundació de la Biblioteca-Museo-Balaguer, se celebrarán á Vilanova y Geltrú.

—

Lo vinent diumenge se celebrará la inaugural de la Agrupació catalanista de Targa.

A las nou del matí, tindrá lloch á la iglesia parroquial de Santa María solempnes Oficis dedicats al patró de Catalunya, lo gloriós Sant Jordi, executantse una bona missa y tent lo sermó lo Rvnt. don Joseph Cardona.

A las tres de la tarde se fará en lo Teatre-Saló de Recreo la sessió inaugural, en la que hi pendrán part significats oradors de nostras ideas.

A las set del vespre tindrá lloch un sopar en obsequi dels oradors, Junta permanent de la «Unió Catalanista» y directors dels periódichs diaris catalans, poguenthi pendre part tots los socis y demés personas convidadas que fins á las duas de la tarde s' hagin inscrit á casa del secretari d' aquesta Agrupació.

A las nou de la nit tindrá lloch una funció dedicada als catalanistas de la població y als forasters, en la que 's representará lo grandiós drama en tres actes, de D. Angel Guimerá, «Terra baixa», y 'l quadro alegórich en un acte, «Via fora lladres», de don Manel Rocamora.

Lo SOMATENT felicita per endevant als simpátichs catalanistas de Targa, per la inaugural de la seva patriótica Agrupació.

—

En lo tren que surt de Tortosa á las sis de la tarde, retorná 'l dilluns á Tarragona 'l senyor Gobernador civil, don M. Luengo y Prieto.

Secció oficial

Registre civil

del dia 4 de Septembre 1899

Naixements

Antonia Bayá Pamies, de Bonaventura y María.—Carme Rabasó Montal, de Matías y Adela.—Josepha Llaberia Prats, de Joseph y Emerenciana.—Jascinto Sans Pelaez, de Sebastiá y María.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Adela Gimenez Giol, 22 anys, Sant Joan, 19.—Mercé Siré Borrás, 17 mesos, Sant Esteve, 20.—Francisco Carreté Artigas, 88 anys, Hospital Civil.—Ildegunda Miró Pardell, 1 any, Hospital Civil.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Eugeni.

Sant de demá.—Santa Regina.

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 3

De Barcelona en un dia llaut Isabel, de 35 ts., en lastre, consignat á don Joan Mallol.

Despatxadas

Cap.

Entradas del dia 4

De Port Vendres en 4 dias pol. gol. francesa Jeune Lucienne, de 63 ts., ab bocoys buyts, consignat á don Antoni Mariné.

De Barcelona y Palamós, en 3 dias, llaut Montserrat, de 35 ts., ab efectes, consignat á don Joan Mallol.

Despatxadas

Pera Port Vendres pail. francés Anna, ab vi.

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del dia d' ahir.

Interior	63'40	Cubas del 86	71'56
Orenses	11'65	Cubas del 90	59'56
S. Juan	'	Aduanas	94'25
Norts	50'95	Ob. 5 0[0 Almansa	'
Fransas	44'15	Id. 3 0[0 Fransa	'
Filipinas	'		

PARIS

Exterior	61'65	Norts	'

GIROS

París	23'25	Londres	31'10

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOÇIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	63'40	Aduanas	94'25
Exterior	'	Norts	51'
Amortisable	'	Fransas	44'15
Cubas 1896	71'50	Orenses	11'65
Cubas 1890	59 62	Obs. 6 0[0 Fransa	85'37
Exterior París	61'30	Id. 3 0[0 »	43'12

GIROS

París	23'25	Londres	31'10

Anuncis particulars

COLEGI DE D.ª MAGDALENA MARTORELL

baix l' advocació de la

Inmaculada Concepció de Maria

Lo 15 del present mes quedarán obertas las classes corresponents á l' Instrucció primaria, elemental y superior, aixís com las referents á l' ensenyansa de tota classe de labors y la de cosit de roba blanca. Hi haurá també classes de Música, Dibuix y Francés.

Ditas ensenyansas estarán regentadas per la professora superior D.ª Angela Maleras.

LA ELECTRA REUSENSE

Per rahons fàcils de compendre, la societat «Gas Reusense» acaba de fiosar preus inverossímils al fluit eléctrich, que en plasso més ó menos llarch se proposa servir als seus futurs abonats. Aquest acort del Gas Reusense» donarà com á inmediat resultat la anulació del fluit gás en aquesta ciutat y sa substitució per lo fluit eléctrich. Comprenentho aixís nostra Societat, sa proposa ampliar considerablement y desde ara la nova instalació que está portant á cap en aquestos moments á fi de servir en breu plasso las demandas que indubtablement, ha de rebre del públich reusench y á las que atendrá per torn rigurós.

Apesar de que 'ls preus que 'l «Gas Reusense» fiscа á sa última tarifa son exageradament baixos, «La Electra» los acepta desde ara y en lo moment que l' seu contrincant dongui un servey regular d' alumbrat eléctrich, nostra Societat establirá pera 'ls seus abonats los preus següents:

				Ptas.
Una làmpara incandescent de	5 bujias			1'25
"	"	"	de 10 "	1'75
"	"	"	de 16 "	2'50
"	"	"	de 25 "	3'75
Preu del kilowat, hora.				0'50

En quant á las instalacions se fan desde avuy en iguals condicions que l' altra empresa.

Ab lo favor que 'l públich nos dispensa res temèm, se 'ns porta á la lluyta, á ella aném ab la tranquilitat del qui no la ha provocat devent solzament fer una manifestació: lo públich trobará sempre en la «Electra Reusense» la millor salvaguardia dels seus interessos.

Reus 2 Maig de 1899.—Per la «Electra Reusense»

Lo Director.

Utensilis pera escolas

Se venen, junt ó per separat, per un preu sumament reduhit.

Consisteixen en un escriptori de forma semicircular ab sa corresponent tarima, varias taulas, pissarras, tinters, mapas, quadros, etc., etc., tot en molt bon estat.

Informarán carrer del Hospital, número 5, principal.—Reus.

Colegi de senyoretas

DIRIGIT PER

D.ª MARÍA CORTINA

Mestra Superior, baix la advocació de

Nostra Senyora de Misericordia

Lo dia primer d' Octubre s' obrirá aquest nou centre d' educació y ensenyansa, organisat conforme exigeixen las modernas teorías educativas, en lo que 's podrán estudiar, ademés de las materias que comprén la Instrucció primaria, las especials de tall y confecció de roba blanca, bordat, música, dibuix y francés comptant ab lo Professorat necessari pera la bona marxa de ditas ensenyansas.

Arrabal Santa Agna, núm. 45, segon pís

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

COLEGI DE SANT PERE DE REUS

DIRIGIT PER

PARES RELIGIOSOS

FILLS DE LA SAGRADA FAMILIA

Aquest Colegi admet pera la ensenyansa, alumnos interns, á mitja pensió, recomenats y externs regintse per las següents condicions.

Tota pensió, 45 pessetas.—Mitja pensió, 30 ptas. y Recomenats, 5 ptas.

Los preus generals d' ensenyansa son:

Per cada assignatura de segona ensenyansa, 5 pessetas.—Per id. id. de Comers, 5 ptas.—Classe Superior, 5 ptas.—Id. Elemental, 3 ptas.—Id. Párvuls, 2 ptas.

Classes d' adorno.—Solfeig y piano, 5 ptas.—Dibuix, 3 ptas.—Pintura, 4.—Gimnasia, 3 ptas.

Resultat obtingut en los exàmens de 2.ª ensenyansa del present curs acadèmich en l' Institut d' aquesta

Sobressalients, 27.—Notables, 37.—Bons, 24.—Aprobats, 33.—*Suspensos*, 0.

Premis y mencions obtingudas en las oposicions

Premi d' Historia Universal, Francisco Olives Slmé.—Id. d' Aritmética y Comptabilitat, Miquel Domingo Bonet.—Menció de Física y Química, Joseph María Sastre Piqué.—Id. de Agricultura. Francisco Casals Boix.—Id. de Historia Universal, Joseph Domenech Amposta.—Id. de Geografía, Miquel Domingo Bonet.—Id. de Geometría, Joseph Domenech Amposta.—Id de Religió, Manuel Bartomeu Segimon.

Alumnos que han obtingut lo grau de Batxiller

Ricardo Boquer Agulló, Francisco Casals Boix, Francisco Naranjo Llevaría, Rafel García Trujillo, Joseph Güell Armadá, Joseph Ferrer Pascual, Francisco Just Crivillé y Julio Pascual Bargalló.

Lo dia primer de Septembre quedaràn obertas las classes preparatorias pera la segona ensenyansa y comers.

Reus 24 d' Agost de 1899.—Lo P. Director.

Telégramas

Madrid 5.

Diuhen de San Sebastián que ha causat mal efecte la noticia de que en lo Consell de ministres d' ahir se tractés del assumpto relatiu als astillers del Nervión.

Lo ministre de Marina va prometre resoldre aquest assumpto desseguida.

Apesar de semblant promesa ahir se reuniren los ministres y res acordaren.

Ha causat péssima impresió lo ocorregut, puig los pobles enclavats á la ribera del Nervión se trobavan algo esperansats.

S' atribuheix l' aplassament que 's nota en aquesta cuestió, á manejos del senyor Durán y Bas, interessat en protegir una altra empresa.

—Un despaig del gobernador d' Oviedo comunica que s' ha desenrotllat un formidable incendi al castell de Priorio.

Las pérduas materials son importantíssimas.

Las últimas noticias rebudas son de que s' ha pogut dominar lo vorás element, apesar de lo qual lo castell ha quedat poch menys que destruhit.

—En l' exprés de las sis de la tarde marxará á San Sebastián lo senyor Silvela.

Demá conferenciará ab la regent, dirigintse desseguida á Cestona, ahont permaneixerá deu dias.

A no desenrotllarse circunstancias anormals, lo senyor Silvela no estará de regrés á Madrid fins lo 17 del actual.

—Diuhen de Salamanca que per ordre del gobernador civil han sigut arrencadas las placas del Cor de Jesús que s' havian fixat en determinats edificis.

—Oporto.—Segueix la agitació popular y la actitut del comers es enérgica.

Ahir se repartiren ab profusió fullas clandestinas que recullí la policía.

—En lo poble de Gamuz, Vizcaya, se promogué un tumult en lo que hi intervingué la guardia civil; quedá ferit gravement un guardia.

S' han fet nou detencions.

Lo Jutje de Guernica instruheix causa.

—Lo «Diario oficial del Ministerio de la Guerra» publica la Real ordre referent al destacament de Baler y disposa que en la ordre general de las regions militars se fassi menció de la mateixa pera exemple y emulació del exércit.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

L' últim acte de «La Gioconda», quasi inútil dintre de l' acció, és, no obstant, un quadro d' una hermosura, d' una frescura i d' una tristura ideals, un epissodi d' un dramatisme suau i alhora palpitant. Expressa 'l dolor *estetic* i al mateix temps moral, que, adunat al promogut per la tragedia ocorreguda, causa a Silvia la perdua de las seves mans, que se li han tingut d' amputar a causa de les ferides rebudes a l' anar a resguardar l' immortal estatua. Presenta, ademés, una *incantevole* (com si diguessim una vident o, en paria vulgar, una beneita), la qual en la tragedia d' annunziana s' ofereix idealment bondadosa i lluminosa: és la Sirenetta. Resulta una figura encisadora; una de les més belles i divines animes que ha creat en d' Annunzio.

Aquest és l' argument de «La Gioconda». El seu desenrotllament no és del tot just ni del tot veritat. L' analisi psiquic, en els actes primer i segon, anoerra completament l' acció de la tragedia: en d' Annunzio, ignoro si deliberadament, té 'l vici d' entretenir-se amb el dialec, en *manifestar* d' una manera exagerada l' esperit dels personatjes, els quals, però, son consistents en aquesta obra, a causa de l' endevinació de la psicologia que 'ls informa. Les acotacions indiquen meravellosament la plastica que

s' ha d' oferir, ja sía pel geste o per la fesomia, o l' obgecte de traduir am fidelitat els sentiments que ocupen l' anima dels personatges. Am tot i que 'n Annunzio no acaba encara d' enfocar bé 'l teatre, «La Gioconda» és lo que més s' acosta a la realisació. L' egoisme carnal i estetic, el cruelisme inhumà i disolvent que ofereix en d' Annunzio en la majoría de les seves obres se pot en certa manera disculpar en els moments en que liur manifestació es ocasionada pel diví interés de l' art o de la pensa. Però en altres ocasions i en altres situacions, aquests sentiments perfids i violentíssims tenen de resultar forçosament d' un efecte depressiu i negatiu, per lo qual, en aquest cas, és del tot precís combatre-ls d' una manera oberta. De les teories nietszcheanes, hem d' admirar la tendencia a fortificar la naturalesa de l' individu humà, l' inclinació a afirmar-lo d' una manera harmonica i directa en l' existencia terrenal. Lo demés, lo accessori pera l' Humanitat, s' ha de deixar resoltament de banda.

J. PEREZ JORBA.

Llibre important

CARTILLA RÚSTICA

PREUS DELS PLANTADORS DE

Vinyas Americanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interés actualment á tots los pagesos y propietaris de vinyas, tota vegada que en éll á més de donarse compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebrá en Sant Sadurní de Noya, s' hi troban esplicadas ab claretat totas aquellas operacions y cuydados que indispensablement requereix lo cultiu del nou cep americá, entre altres: **multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda, y alseda dels ceps y manera de cuydarlos; verdader modo de espámpolar y de abonar y femar las vinyas, etc.; etc.**; seguit d' altres no menos importants datos molt dignes de tenirse en compte sobre la manera de condubir la verema, modo d' obtenir bons vins negres, blanchs y rosats, y cuydados de que deuhen ser objecte los cellers; segons instruccions que al objecte donan los mès práctichs é inteligents viticultors d' Espanya y Fransa; tot ab lo fi d' obtenir lo millor rendiment possible del ví, pera que puga compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volúm en octau de més de 400 páginas en bon paper y clara impresió, enquadernat á la holandesa y 's ven en aquesta Imprenta, al preu de **UNA PESSETA.**

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Septembre de 1899

Línea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortirá de Barcelona lo dia 21 de Septembre directament pera Montevideo y Buenos-Aires lo magnífich y rápit vapor francés

ESPAGNE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirán de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos-Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 11 de Septembre lo vapor Aquitaine
lo dia 27 de " "

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C.ª, Plassa de Palacio.—Barcelona.

Ferrocarril económich de Reus á Salou

Servey de trens que regirá desde primer de Septembre de de 1899.

Sortidas de Reus.—4'10, 5'45, 9'00 matí, 12'35, 2'32, 3'56, 5'20 y 6'44 tarde.

Sortidas de Salou.—4'56, 7'21 y 10'49 matí, tarde 1'45, 3'15, 4'30, 6'03 y 7'25.

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.

Reus 28 d' Agost de 1899.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS
INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COM ADOB FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS — ESCORIA PULVERULENTA THOMAS DE % PUREZA GARANTIZADA — SOLUBLES AL CITRAT

Lo més económich, lo més eficás, lo mes durader

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC:

baix garantía del Sindicat de ventes de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/0 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.—VALENCIA

piritual, realisi la seva acció fascinatriu i dominatriu en En Lucio, el qual, com a artista veritable, necessita experimentar grans exaltacions d' esperit i grans excitacions de la carn

La Gioconda és la dona única i doble, que, tot absorbint-la, satisfà l' anima anhelanta d' art i de passió. Ella, aquella dona, és fatal, am tot, pera 'l comú dels homes: la seva independencia de caracter i la seva llibertat d' acció ofenen i escandalitzen a la societat, en la qual ella produheix l' efecte d' una impudent i d' una desvergonyida.

L' artista té de viure i desentrotllar-se en la completa autonomía de la seva individualitat excepcional, fora de lligams i trabes, seguint, no més, el natural impuls de la seva anima o del seu cor. L' artista te de separar-se molt i molt de la vida establerta o regularisada, de l' existencia corrent i quasi uniforme de la vulgaritat: per això en Lucio i la Gioconda s' emancipen; per això ella i ell s' isolen, se compenetren i s' anihuen, a l' últim, en la mateixa intensitat de la llur passió amorosa, la qual, esperitualment i intellectual, se resolt en una adoració fervent per l' art. I en aquesta obra es hont d'Annunzio soluciona més completament, encara que implacable, 'l conflicte psicologic i etic entre l' artista, la societat i la familia.